

Erityis- ja vaativan taso palveluiden kehittäminen

Vastuuryhmän 7 kokous

MUISTIO

Aika 13.6.2017 klo 13.00-15.00
Paikka Tampereen virastotalo, ryhmähuone 2, 5.kerros

Osallistujat

Ahonen Timo, lastensuojelun avopalvelut, Tampere, Päiväperho
Ali-Rantala Niina, osastonhoitaja, Tampere
Hakala Minna, sosiaalityöntekijä, Ruovesi ja Virrat
Holttninen Timo, erikoislääkäri, PSHP, TA5, NUPS
Kaartinen Miia, erikoislääkäri, Tampere perheneuvola
Kaltiala-Heino Riittakerttu, professori, ylilääkäri, PSHP, TA5, NUPS
Kantell Päivi, sosiaalityöntekijä, Vammaispalvelutoimisto, Tampere
Kurikka Sari, Tampere
Leander Toni, lehtori, TAMK sosionomikoulutus
Lähdeaho Marja-Leena, vastuualuejohtaja, ylilääkäri
Mäkelä Harri, Palvelupäällikkö/perhetukikeskuksen johtaja, Tampere
Mäntynen Suvi, kuraattori, Juupajoki
Määttä Sirpa, sosiaalityöntekijä, Tampere, sosiaalipäivystys
Niskakari Hanna-Leena, kokemusasiantuntija
Pasanen-Aro Paula, ehkäisevien ja korjaavien hyvinvointipalveluiden johtaja, Ylöjärvi
Paulaniemi Kati, osastonhoitaja, TAYS kehitysvammahuolto, tukikeskus
Pavlova Anastasia, kokemusasiantuntija
Rikander Salla, erikoispsykologi, Kangasala
Sipiläinen Katja, sosiaalityöntekijä, Hämeenkyrö
Sipponen Tarja, kehitysvammahuollon koordinaattori, Tampere
Tapio Anu, perhetyön ohjaaja, Nokia
Tuomainen Leena, sosiaalityöntekijä, Sastamala, Punkalaidun
Tuukkanen-Salovesi Tessa, johtava sosiaalityöntekijä, Kangasala
Vaden Jenni, Tampereen sosiaalipäivystys
Vanha-Jaakkola Kristiina, rikosseuraamusesimies, Rise/Tampereen yhdyskuntaseuraamusesimies
Miettinen Sari, projektikoordinaattori
Miettunen Nanna, projektikoordinaattori

Poissa:

Eriksson Kai, lastenneurologian ylilääkäri, PSHP
Kuoppa Tarja/Kankaanpää Sanna sosiaalityöntekijä, Pälkäne
Kiviniemi Päivi
Mäkinen Marika, Sosionomi YAMK, Etsivä nuorisotyö, Orivesi
Poutanen Tuija, apulaisyllilääkäri, PSHP
Puura Kaija, professori, ylilääkäri, PSHP, TA4, LAPS
Sannisto Tuire, ylilääkäri, Tampere
Westlund Onni, kokemusasiantuntija
Välimäki Erna, vastaava terveydenhoitaja, Tampere, SAKU/ Äitiysultra

	Asia	Esittely, keskustelu, jatkotoimenpiteet
1	LAPE-kuulumisia	<p>Koordinaattorit Sari Miettinen ja Nanna Miettunen ovat osallistuneet THL:n LAPE-päiville 29.-30.5.2017. Tilaisuudessa käyty läpi maakuntien hanke-työskentelyn käynnistymistä. Todettiin, että Pirkanmaalla ollaan suhteellisen hyvässä vaiheessa, kun koordinaattorit ja vastuuryhmät ovat jo aloittaneet työskentelynsä.</p> <p>THL:n erityisasiantuntija Mikko Huovila piti lyhyen tietoiskun sähköisiin palveluihin liittyen ja kertoi, että niitä kootaan syksyllä 2017.</p> <p>Lisäksi tilaisuudessa esiteltiin mm. näyttöön perustuva varhaisen tuen ja vanhemmuustaitojen työkalupakki sekä vanhemmuussuunnitelma.</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma 29.5. esitykset ja tallenne, ti 30.5. työpajan tallenne <ul style="list-style-type: none"> • Näyttöön perustuva varhaisen tuen ja vanhemmuustaitojen työkalupakki: www.kasvuntuki.fi
	Pirkanmaa2019	Pirkanmaan sote-valmistelun LAPE –teemaryhmän esivalmistelun loppuraportti on julkaistu.
	Lape-Pippuri -kuulumisia	<p>Pippurin väliraportti huhti-toukokuu on jätetty ja todettu hankkeen etenevän suunnitelman mukaisesti ja aikataulussa. Erityis- ja vaativan tason palveluissa on seuraavalle raportointikaudelle määritelty seuraavat asiat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kehittämisryhmien työskentelyn suunnittelu • Tarvittavien alatyöryhmien perustaminen ja niiden työskentelyn suunnittelu • Sosiaalihuollon portaittaisuuden työstäminen osana kansallista ot-keskuksen suunnittelua • Lastensuojelun sosiaalityön moniammatillisen toimintamallin kouluttajakoulutukseen osallistuminen • Pirkanmaan pilottitiimien koulutusten suunnittelu • Syksyllä alkavien pilottien suunnittelu • Palvelupolkujen kuvaaminen • Nykytilan kuvaaminen • Hyvien käytäntöjen täydentäminen • Koulutussuunnittelun jatkaminen • Työntekijöiden osallistaminen • Asiakkaiden osallistaminen <p>Pippurikoordinaattorien projektiryhmässä on todettu, että hankkeen tavoitteet edellyttävät koko ajan eri vastuuryhmien tiivistä yhteistyötä. Sekä horisontaalinen että vertikaalinen integraatio edellyttävät yhteistä työskentelyä, jotta kokonaisuudesta tulee toimiva.</p>
	Lape-kuulumisia: Tulevia tapahtumia	<p>Tulevat THL:n päivät:</p> <ul style="list-style-type: none"> • LAPE-päivät maakuntien LAPE-toimijoille

		<ul style="list-style-type: none"> • LAPE-muutosohjelman kasvatus- ja perheneuvolojen toimijoiden yhteistyökokous 16.6.2017 • Valtakunnalliset LAPE-päivät 21. - 22.9.2017 • Pre-konferenssi LAPE-muutosohjelman maakuntien perhekeskuskehittäjille 25.10.2017 • Valtakunnalliset LAPE-päivät 22. - 23.11.2017 • LAPE –konferenssit päättäjille, vaikuttajille, kehittäjille <ul style="list-style-type: none"> • LAPE-muutosohjelman II konferenssi 26.-27.10.2017 <p><u>TULEVIA tapahtumia LAPE Pippuri:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lapsivaikutusten arviointi toimintakulttuurin muutoksen työvälineenä 12.9.2017 klo 8.15-11.30 TAI 12.15-15.30 • 27.10.2017 LAPE Pippuri seminaari klo 12-16 (päivämäärä saattaa vaihtua) <p><u>JULKAISU:</u> Erityis- ja vaativan tason työpajaprosessin raportit – osana Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmaa: http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-302-874-6</p> <p>EFCAP ry järjestää 23.-24.11.2017 Tampereella koulutustapaamisen Sote-uudistus kansantajuisesti: Mitä ovat vaativimman erityistason palvelut lapsille ja nuorille? http://www.efcap.fi/koulutustapahtumat/2017</p>
2.	OT-keskusten perustaminen	<p>Tiistaina 30.5. koordinaattorit osallistuivat OT-keskusten kehittämistyötä käsittelevään tilaisuuteen, ja suunnittelutyö jatkui myös 6.6:</p> <p>OT-keskukset perustetaan viiden yliopistosairaalan ympärille. Pirkanmaan OT-keskusalueeseen kuuluvat myös Etelä-Pohjanmaan ja Kanta-Hämeen alueet.</p> <p>Työryhmytyöskentelyn perusteella määriteltiin kuusi tehtävää, joista OT-keskusten valmistelutyö on syytä aloittaa. Tehtävät jaettiin seuraavasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sosiaalihuollon /lastensuojelun palveluiden porrasteisuus; Pirkanmaa + pääkaupunkiseutu • Asiakkuuden ja asiakaspolkujen määrittely: Oulu + Pääkaupunkiseutu • Yhteistyö ja verkostoituminen (Yliopistot, maakunnan kehittämisyksikkö): Pääkaupunkiseutu • Somaattisen sairaanhoidon asemoituminen; Pääkaupunkiseutu • Käsitteiden määrittely yhteisen kielen luomiseksi; Kuopio • Johtaminen, rahoitus; Turku <p>STM ja THL kokoaa OT-keskusten kehittämistyön kansallista koordinaointia varten työryhmiä, jota varten alueet lähettävät juhannukseen mennessä ehdotuksensa mahdollisista rukkasen jäsenistä. THL valitsee ehdokkaista substanssiosaamis- ja palvelujärjestelmänäkökulman perusteella yhden edustajan/ maakunta.</p> <p>Työryhmiä tarkoituksena on toimia linkkinä alueellisten OT-keskus työryhmien välillä niin, että alueiden välille saadaan toimiva työnjako ja kokonaisuus. Rukkasen ja alueellisten kehittämissuunnitelmien lisäksi perustetaan jatkossa tarvittaessa työryhmiä eri asiakokonaisuuksien ympärille. THL toivoo rukkaseen henkilöitä, joilla on mahdollisuus käyttää työaikaansa yhteisten kokousten suunnitteluun ja valmisteluun sekä niiden purkuun ja kirjaamiseen.</p>

		<p>Pirkanmaan ehdokkaaksi on ajateltu nimiä Nanna Miettinen, Pikassos (sosiaalityö), Sari Miettinen, PSHP (lastenpsykiatria), Sari Kurikka, PSHP (lasten somatiikka), mutta keskustelu Taysin ylilääkärin tarpeellisuudesta ryhmässä on myös vielä jatkunut.</p>
3	Lasten ja nuorten mielenterveystyön palveluverkon esittely	<p>Sari Miettinen esitteli Taysin lasten ja nuorten mielenterveystyön palveluverkkoa.</p> <p>Todettiin, että palveluverkko voisi erinomainen perusta yhteisen maakunnallisen kokonaisuuden rakentamiseksi. Palveluverkkoon tulee lisätä myös vammaispalvelut mukaan ja tarkentaa edelleen sosiaalipalveluiden osalta. Sari Miettinen lähettää palveluverkon kehitysvammahuollon koordinaattori Tarja Sipposelle.</p> <p>Luonnollisesti tarkennusta tulee tehdä myös kentän muuttuessa tulevien sote-muutosten myötä.</p> <p>Keskustelussa tuotiin esiin, että mielenterveysasiat olisi tärkeää huomata mahdollisimman varhain, myös varhaiskasvatuksessa. Tällä hetkellä palveluverkkoa ei tunneta tarpeeksi laajasti. Riski perheen voimavarojen hupenemiseen ja sitä myötä ongelmien monimutkaistumiseen kasvaa koko ajan, kun perhe joutuu pärjäämään lapsen haasteiden kanssa yksin.</p> <p>Tärkeää on huomata myös ne lapset, jotka eivät ole päivähoitossa. Miten turvataan se, että myös kotihoidossa olevat lapset saavat apua silloin, kun perheessä on ongelmia?</p> <p>Kynnys sanoa ääneen epäilyä lapsen mielenterveyden häiriöstä on edelleen erittäin korkea sekä perheiden, että ammattilaisten osalta. Huolen varhainen ja dialoginen puheeksiottaminen tulisi kuulua kaikkien lasten kanssa työskentelevien osaamiseen.</p> <p>Myös lastensuojelussa, mm. tapauksissa, joita käsitellään lastensuojelun moniammatillisten työryhmien käsittelyssä, näkyy usein se tosiasia, että ongelmat ovat päässeet kasvamaan ja monimutkaistumaan liian pitkän aikaa.</p> <p>Palveluverkon asiakkuusmäärittely perustuu Suuntima-työkaluun. Suuntima tunnistaa erilaisia asiakkuuksia – omatoimi-, yhteisö-, yhteistyö- ja verkostoasiakkuuksia – ja suosittelee asiakkuuteen sopivaa hoitopolkua. Suuntiman avulla asiakas ja ammattilainen voivat suunnitella asiakkaan polun yhdessä.</p> <p>Suuntimaan voi tutustua osoitteessa: http://www.pshp.fi/fi-Fi/Ohjeet/Hoitoketjut/Suuntima</p> <p>Palveluverkko ja siihen liittyvä keskustelu on tärkeä tuoda myös perhekeskuksia kehittävien työryhmien tietoon.</p>
4	Tays lastenpsykiatrian jalkautuvan konsultaatiotyöskentelyn esittely lyhyesti	<p>Sari Miettinen esitteli lyhyesti konsultaatiotyöryhmän toiminnan.</p> <p>Konsultaatiotyöryhmä toimii perustason ja erityistason välisellä harmaalla vyöhykkeellä. Valtaosa konsultaatiosta tapahtuu puhelimitse. Työryhmä myös jalkautuu kuntiin konsultaatiokokouksiin, joissa yhteinen ymmärrys tilanteesta ja tukitoimista rakennetaan dialogisesti lapsen, perheen ja lapsen verkostossa toimivien ammattilaisten kanssa yhdessä. Kokouksesta kirjataan yhteinen suunnitelma.</p>

		Jalkautuva konsultaatiotoiminta on koettu hyväksi toimintatavaksi lasten mielenterveystyössä Pirkanmaalla. Keskustelussa nousi ajatus voisiko vastaavaa mallia käyttää myös muissa erityispalveluissa kuten esim. lastensuojelussa ja vammaispalveluissa. Lisäksi tulee ratkaista miten mielenterveystyön, lastensuojelun ja vammaispalveluiden horisontaalinen integraatio toteutuu?
5	Erityis- ja vaativan tason palvelut: Keskeisten toimenpiteiden ja pilottien valitseminen, rajaaminen ja aikatauluttaminen	<p>Keskustelussa esiin nousi seuraavia ehdotuksia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • matalankynnyksen päiväosastotutkimuspaikka lastensuojelun ja psykiatrian välimaaston perheille niihin tilanteisiin, kun ei oikein muuten saada kuvaa perhesysteemin toimimisesta • nuorille matalan kynnyksen osastotutkimuspaikka • toimintamalli koulupudokkaiden kanssa työskentelyyn • hybridi-työskentelyn konkretisoiminen ja pilotoiminen Tampereen lisäksi toisen kunnan kanssa • klinikko lastensuojelun systeemisen toimintamallin (Hackneyn malli) pilottiin • palveluverkon täydentäminen laajempaan käyttöön vieminen • osaamis- ja tukikeskuksen perustaminen • kaikkien palveluiden ulkopuolelta tuleva raskaana oleva päihdeongelmainen • Päiväperhon palveluiden laajentaminen maakunnalliseksi • Lapset puheeksi menetelmän käyttämisen tehostaminen • anoreksiaa sairastavien lasten ja nuorten hoitokokonaisuus <p>Ehdotukset herättivät paljon keskustelua. Halutaanko osastopaikkoja ja laitoshoidoa lisätä vai vähentää? Onko tarkoituksenmukaista, että erityis- ja vaativan tason palveluiden vastuuryhmässä pohditaan yhteistyön tekemistä perustason palveluiden kanssa vai pitäisikö keskittyä erityis- ja vaativan tason palveluihin?</p> <p>Toimenpiteitä ja pilotteja ei ehditty kokouksessa valita, joten sovittiin, että ryhmäläiset miettivät mahdollisia pilotteja omissa organisaatioissaan ja lähettävät ehdotuksensa projektikoordinaattoreille ennen seuraavaa kokousta.</p> <p>Tarkempi kotitehtävänanto liitteenä.</p>
6	Vastuuryhmä 7 kokoonpanon ja toimintatapojen tarkistaminen (suhteessa valittuihin kehittämistehtäviin)	<p>Työryhmän kokoonpanoon ja alatyöryhmiin ei kokouksen aikana ehditty päästä.</p> <p>Koordinaattorit liittävät myös tämän asian kotitehtävään.</p>
7	Seuraava kokous	<p>Seuraava kokous pidetään 16.8. klo 13-16 Tampereen virastotalo, neuvotteluhuone 2, 6. krs.</p> <p>Kokouksessa vierailijoina projektikoordinaattorit Maria Antikainen ja Tiina Civil kertomassa perhekeskustoimintamallin kehittämistä ja sekä lastensuojelun systeemisestä toimintamallista. Vierailijoiden teemana siis monitoimijainen arviointi ja työskentely sekä horisontaalinen ja vertikaalinen integraatio.</p>
8	Kokouksen päättäminen	Kokous päättyi kello 15.00.